

AZ ESG KERETRENDSZER KIHÍVÁSAI MAGYARORSZÁGI GYAKORLATI TAPASZTALATOK ALAPJÁN

CHALLENGES OF THE ESG FRAMEWORK BASED ON PRACTICAL EXPERIENCES IN HUNGARY

Katona Norbert ^{1*}, Tessényi Judit ²

¹ Marketing és Üzleti Kommunikáció Tanszék, Gazdaságtudományi Kar, Neumann János Egyetem,
Magyarország, 0000-0003-0524-4461

² Marketing és Üzleti Kommunikáció Tanszék, Gazdaságtudományi Kar, Neumann János Egyetem,
Magyarország, 0000-0002-9462-2470

<https://doi.org/10.47833/2024.1.ECO.003>

Kulcsszavak:

ESG
fenntarthatósági jelentés
menedzsment eszközök
beszállítók
KKV

Keywords:

ESG
sustainability report
management tools
suppliers
SME

Cikktörténet:

Beérkezett: 2023.szept.25.

Átdolgozva: 2023. dec. 3.

Elfogadva: 2023. dec. 15.

Összefoglalás

Az ESG az Environmental (környezeti), Social (társadalmi) és Governance (irányítási) angol szavak rövidítése. Az ESG szempontrendszerre való reflektálás nem pusztán a nagyvállalatok sajátja, hiszen jól látható annak jelentősége a KKV-szektor esetében is. A tanulmány egy workshop tudományos szintű ismertetése, amely során a szerzők három gyakorló szakértő bevonásával arra keresik a választ, hogy hogyan és miért lett a „fenntarthatóság” -ból ESG, melyik tényező a három aspektus közül a legfontosabb, mit hoz a jövő, mik az elvárások és várható trendek, valamint mire kell figyelni, illetve felkészülni nagy- és kisvállalatoknak és a beszállítói lánc tagjainak? A szakértői válaszok gyakorlati szempontokat és magas szintű megközelítéseket egyaránt felszínre hozva azt mutatják, hogy az ESG egyrészt átlátható riportokat, másrészt hatékony menedzsment eszközrendszerrel is biztosíthat a vállalatok számára.

Abstract

ESG is an abbreviation of Environmental, Social and Governance. Reflecting on the criteria of ESG system is not only the property of large companies, as its importance is also clearly visible for the SME sector. This study is a scientific description of a workshop, during which the authors, with the involvement of three practicing experts, search for the answer to how and why "sustainability" became ESG, which factor is the most important of the three pillars, what the future brings, what are the expectations and the expected trends, as well as what large and small companies and different members of the supply chain need to pay attention to and prepare for? Bringing to the surface both practical aspects and high-level approaches, the expert answers show that ESG can provide companies with transparent reports on the one hand, and an efficient management tool system, on the other.

* Kapcsolattartó szerző. Tel.: +36 30 9961 321, E-mail cím: katona.norbert@nje.hu

1. Bevezetés

A tanulmány célja a Bács-Kiskun Megyei Kereskedelmi és Iparkamara (BMKI) és a Neumann János Egyetem Gazdaságtudományi Kara (NJE-GTK) közös workshopjának releváns, tudományos aspektusainak bemutatása, különös tekintettel az ESG keretrendszer hazai gyakorlati kihívásaira. A tanulmány három – különböző iparágban, illetve területen tevékenykedő - gyakorló szakember véleményén keresztül rendszerezi az ESG keretrendszer fókuszpontjait és szerepét, kiemelve az eseményen elhangzott előadásokat és a kerekasztal-beszélgetést üzeneteit.

Az ESG a fenntarthatóságért végzett vállalati munkát és eredményeket teszi láthatóvá, valamint mérhetővé a közép- és nagyvállalatok esetében [5], a téma összetevőinek ismertsége ugyanakkor a hazai közvélemény körében egyelőre még alacsony szinten áll [18]. A jövőben egyre inkább szélesedik az a vállalati kör, amely számára kötelező lesz ez a fajta beszámolás, előbb vagy utóbb tehát minden cég szembesül ezzel a feladattal, miközben az a tendencia, hogy a befektetők, az üzleti partnerek, a fogyasztók, sőt akár a pénzügyetkek is egyre inkább elvárják a megfelelő adatszolgáltatást, illetve a fenntartható működés tervezését és igazolását [17]. 2024-től már a pénzügyi piaci szereplők esetén is jelentést kell készíteni arról, hogy árbevételük és költségeik mekkora hányada kapcsolódik igazoltan fenntartható tevékenységhez [16]. Mindezek alapján elmondható, hogy a vállalatok ezirányú erőfeszítései döntő fontosságúvá váltak a hosszú távú értékteremtés és növekedés érdekében, a döntéshozók tehát egyre nagyobb mértékben veszik figyelembe a vállalat környezeti, társadalmi és vállalatiirányítási (ESG) minősítését döntéseik meghozatalakor, sőt a kormányzatok is megkövetelik a gazdasági szereplőktől az átláthatóság növelését a kapcsolódó szabályozásokon keresztül [11]. Egyes fogyasztási szegmensekben érezhető az a tendencia is, hogy a fogyasztók a vállalatok etikus magatartása és a klímaváltozás elleni küzdelemben történő igazolt részvételük alapján választanak márkákat, míg a befektetők például egyre nagyobb előnyben részesítik a hatékony ESG stratégiával rendelkező vállalkozásokat [9].

Évek óta ismert a vállalati szférában, hogy az ESG kritériumok beépítése a működésbe pozitív hatással van az üzleti lehetőségekre, sőt a pénzügyi és működési kockázatok csökkentésére is [4]. Az ESG-hez kapcsolódó termékek és szolgáltatások bevezetése többletbevételt jelenthet a bankok és befektetési vállalkozások számára, mivel ez egyre inkább megfelel a piaci igényeknek [2]. Cheng és Hasan 1094 európai vállalat vizsgálata alapján igazolták azt, hogy a magasabb ESG-teljesítményű vállalatok magasabb osztalékot fizetnek – ezért érthető, ha a finanszírozást biztosító intézetek számára is egyre inkább fontos szempontot képviselnek a vállalati ESG kritériumok [3]. Láthatjuk azt a tendenciát is, hogy az ESG-kérdéseknek a pénzügyi intézmények stratégiai elemeivé kell válniuk a hosszú távú siker garantálása érdekében, az ESG integrálása a vállalati üzleti stratégiába azonban nem problémamentes. Az ESG-kritériumok ugyanis még mindig nincsenek szabványosítva, és a mutatók koherenciája gyakran nehezen értékelhető – állítja Weber [12]. A befektetők célja olyan vállalatokba investálni, amelyek hozzájárulnak a fenntartható fejlődéshez. Azonban szembevető véleménykülönbségek adódnak abból, hogy miként lehet a legjobban mérni a vállalati fenntarthatósági teljesítményt – állítja van Zanten és Huij [10]. A kutatók szerint alapvetően kétféle fenntarthatósági besorolást érdemes összevetni: (i) egyrészt azt, amely a vállalatoknak a Fenntartható Fejlődési Célokra (SDG) [21] gyakorolt hatását méri, másrészt pedig (ii) olyan ESG minősítéseket, amelyek arra vonatkoznak, hogy a vállalatok hogyan szembesülnek a környezeti, társadalmi és vállalatiirányítási kockázatokkal, és azokkal kapcsolatban milyen intézkedéseket hoznak. Az információk rendelkezésre állása és azok értékelése azonban gyakran okozhat problémát: Tanaka és Managi ugyan pozitív összefüggést mutattak ki a többlet részvényhozam és a pénzügyileg lényeges ESG adatok polaritása között [8], de a kutatók megfigyelték e közben azt is, hogy a részvényhozamok csupán rövid távon mutatnak korrelációt a társadalmilag kiemelkedő, de érték szempontjából kevésbé releváns ESG eseményekkel. Barkemeyer és társai pedig jelentős szelekciós torzításra mutattak rá az ESG jogviták adatait megalapozó forrásokban, ami eddig fel nem tárt kockázatot jelenthet a befektetők számára is [1].

A pénzügyi kérdéseken túl az ESG-kritériumok vállalati gyakorlatban történő térnyerése számos további kérdést is felvet. Xiaohang és társai például azt tapasztalták, hogy a digitális pénzügyi megoldások alkalmazása és elterjedése jelentősen elősegíthetik a vállalati ESG teljesítményt, különösen a környezeti és társadalmi teljesítmény mutatók vonatkozásában [13]. A

kutatók feltárták azt is, hogy a digitális finanszírozás a zöld innováción és a külső felügyeleten keresztül befolyásolja a vállalat ESG teljesítményét. Zhou és társai arra mutattak rá, hogy a digitális finanszírozás nagyobb hatással van az alacsony digitalizációjú és alacsony jövedelmezőségű, valamint a szabályozott és a magas szén-dioxid-kibocsátású iparágakban működő cégekre, amely az ESG innovációban betöltött kiemelt szerepére irányítja figyelmünket [14]. Tekintettel a környezeti, társadalmi és kormányzási (ESG) képességek iránti növekvő igényre, kitapintható a széleskörű átlátással rendelkező tanácsadói szektor kiemelt szerepe az edukációban, illetve a jelentéskészítésben egyaránt [6]. Az ESG jelentések elkészítése, de főleg a vállalatok ilyen szemléletű menedzselése ugyanakkor komplex feladat, amely – a vállalati fókuszok felülvizsgálatán túl - akár a teljes belső adatszolgáltatási, illetve kontrolling rendszer bővítését és fejlesztését is szükségessé teheti [19].

2. Célkitűzés és módszertan

A BMKI és az NJE-GTK együttműködésében került sor 2023. március 7-én egy szakmai workshopra, amelyben az ESG keretrendszerbe és az azzal összefüggő vállalati kötelezettségekbe adtak betekintést a szervezők. Az esemény moderátora *Katona Norbert*, e cikk társszerzője volt. Ennek a strukturált eseménynek a tudományos relevanciával bíró aspektusait adjuk közre ebben a tanulmányban. Mindez azért is bír kiemelt relevanciával, mert az eseményt megelőző kérdőívre adott nem reprezentatív válaszok alapján kiderült, hogy (i) a kérdéskör a résztvevő vállalatok szerint is több tevékenységi kört és funkcionális területet érint, (ii) a válaszadó vállalatok több mint fele tervezi az ESG-kritériumokkal való beható foglalkozást, illetve (iii) a vállalkozásoknál több területhez rendelt szakértő és vezető foglalkozik a témával, a CEO-szintjétől egészen a szakreferens szintig bezáróan. Az ESG keretrendszer gyakorlati kihívásait e tanulmány keretén belül három gyakorló szakember véleménye alapján rendszereztük, egyrészt a workshopon elhangzott előadásuk, illetve a workshopot lezáró szakértői kerekasztal-beszélgetés alapján. *Deme Ágnes* menedzser, ESG és Fenntarthatósági tanácsadó (KPMG – globális üzleti és pénzügyi tanácsadó cég) átfogó képet ad az érintett nagyvállalatok ESG szabályozással kapcsolatos tevékenységéről, *Légrády Zoltán* Minőségirányítási üzletágvezető (EHSSQ; KÉSZ Csoport) egy speciális iparági példát biztosít, míg a Magyar Nemzeti Bank képviseletében *Lóránt Balázs*, szakértő elemző az ESG pénzügyi és finanszírozási vetületeibe ad átfogó betekintést. Az előadás felkészítő kérdéssora, illetve a kerekasztal-beszélgetés vonalvezetője a következő kérdésekre kereste a választ:

- Mióta és miért foglalkozik a cégük, intézményük az ESG-vel?
- Az adott iparágban ennek mekkora a szerepe, jelentősége és miért?
- Ennek milyen területei (környezeti, a társadalmi vagy a vállalatirányítási vonal) jelentik a legnagyobb kihívást, és miért?
- Hogy tapasztalják, milyen „funkcionális-”, illetve részterületen vannak a legnagyobb kihívások? (stratégiaalkotás, technológia / termelési folyamatok, kockázatelemzés, hatásmérés, pénzügyi elemzés – kontrolling rendszer, riportkészítés, tanúsítás).
- Hogy látják, merre tart az ESG? „Komolyan veszik-e” a befektetők, a tulajdonosok, a fogyasztók? Hogyan jelentkezik, hol érhető mindez tetten a gyakorlatban?
- Mi az, ami a leginkább kiemelendő terület és mi az, amiben a cég- vagy iparágspecifikusság leginkább megjelenik?
- Megítélésük szerint van-e olyan terület, ami nagyobb hangsúlyt érdemelne és jelenleg hiányos vagy a szűkkörű?
- Mi a legnagyobb sikerük, tapasztalatuk – amit továbbadnának a jelenlévőknek, illetve az olvasóknak?

A három meghívott szakértő, szerepköre alapján, más és más nézőpontból adott betekintést az ESG kritériumok jelentőségére, vállalati szintű menedzselésébe, valamint annak finanszírozási aspektusaira. A kapott válaszokat, szempontokat, gondolatokat és javaslatokat először az előadások, majd pedig a workshopot záró kerekasztal-beszélgetés mentén felszínre hozott témák alapján foglaljuk össze. A workshop résztvevőinek megállapításai - rálátásuk függvényében - a piac véleményét, irányultságát mutatják be ugyanakkor következtetéseik természetesen nem mondhatóak általános érvényűek, ehhez további szakértők megkérdezése is szükséges lehet a jövőben.

3. A tanácsadói oldal meglátásai és szempontjai

3.1. Szabályozói kitekintés

Magyarország az EU szabályozásból indul ki (Green Deal), s ez alapján mintegy 50 ezer milliárd Ft-os investíció kellene az érdemi elmozduláshoz. Az ESG-hez kapcsolódó szabályozások a vállalati oldalnak kemény kötelezettségeket jelölnek ki:

- CSRD (vállalati fenntarthatósági jelentésről szóló irányelv), amelyet 2022-ben fogadtak el;
- EU Taxonómia Rendelet, valamint
- az SFDR (a fenntartható finanszírozás közzétételi szabályozás), amely kötelező közzétételi kötelezettséget ír elő az eszközközvetítők és más pénzügyi piaci szereplők számára.

A második elem, a Taxonómia Rendelet a környezeti szempontból fenntartható gazdasági tevékenységek meghatározására szolgáló osztályozási keretrendszer, amely kiemelten a pénzügyi piac szereplőit támogatja a finanszírozandó zöld tevékenységek azonosításában és a fenntarthatósági kockázatok jobb integrálásában. Lényeges ugyanakkor, hogy például „a közszféra is reagált az éghajlatváltozási irányelvekre, például a zöld helyreállítási kezdeményezések vagy a szén-dioxid adók révén. A befektetők egyre inkább úgy tekintenek a vállalkozások fenntarthatósági törekvéseire és tevékenységeire, mint a jövőállóság és hosszútávú biztonság jelképére. A befektetői bizalmat növelheti, ha egy vállalat elkötelezi magát fenntarthatósági és dekarbonizációs célok mellett felkészülve a jövőbeli fizikai és tranzakciós kockázatokra.” (Deme Ágnes, KPMG)

3.2. Az ESG jelentősége a vállalatok számára

Jellemzően a fenntarthatóság környezeti dimenziója jut elsőként eszünkbe vállalati és szélesebb körű megközelítésben, ami is nem meglepő, hiszen az éghajlatváltozás veszélyei fokozódnak és visszafordíthatatlan károkat okoznak, amelyeket már napjainkban is érzékelünk [20]. A fenntarthatóság azonban egy ennél összetettebb témakör, fontos benne figyelembe venni a további hatásokat is, mind társadalmi oldalon, mind a vállalatok esetén az irányításban is. Az ESG ma még egyelőre önkéntességen alapuló, fenntarthatósághoz kapcsolódó megközelítés, amely több dimenzió mentén értékelhető. A környezeti dimenzióban (E) legjellemzőbb az energiafogyasztás (üvegházhatású gázkibocsátás mértéke, ellátási láncba kapcsolódó energiafogyasztás), a társadalmi dimenzió (S-dimenzió) esetén pl.: munkavállalókkal kapcsolatos indikátorok (foglalkoztatás, emberi jogok, szociális szabályok betartása, általában az OECD és ENSZ által meghatározott keretek szerint) a jellemzőek. A vállalatvezetés, mint G-dimenzió az etikai célkitűzésekre és jó gyakorlatok alkalmazására, valamint a kockázatkezelésre és az átláthatóságra fókuszál leginkább, megalapozva azt, hogy az ESG szemlélet az egész vállalati kultúrában és formálisabb szabályrendszerben is megjelenjen. Az ESG-re való reflektálás ugyanakkor nem pusztán a nagyvállalatok sajátja, hiszen jól látható annak jelentősége a KKV-szektor esetében is, az agrárszektorban pl. 400 milliárd Ft-nyi kiesést okozott 2022-ben az aszály hazánkban. Az EU Taxonómia és a CSRD szabályozása is érinti, illetve érinteni fogja őket, és már napjainkban is érzékelhető, hogy a pénzügyi intézetek hitelkockázateértékelése is zöld irányba fordult. Ezek alapján a kis- és középvállalati szektorban az alábbi kihívások váltak leginkább égetővé: (i) zöld finanszírozási lehetőségek igénybevétele, (ii) ESG adatgyűjtés és adatszolgáltatás, (iii) energiahatékonysági intézkedések és beruházások, valamint (iv) szabályzatok kialakítása, implementációja a várható külső audit vonatkozásában, amelyet a vállalati partnerek követelnek meg beszállítóiktól. A német beszállítói lánc átvilágításáról szóló törvény által előírt követelmények miatt, illetve az érintettek elvárásai kapcsán várhatóan a magyar beszállítóknak is mihamarabb fel kell tudniuk mutatni saját tanúsítványukat, ESG teljesítményüket, illetve annak megfelelő törekvéseiket.

4. KÉSZ Csoport, mint speciális iparági példa

A KÉSZ Csoport építőipari fókuszú, széles portfólióval rendelkező, innovatív, technológia-vezérelt vállalatcsoport, amely az építőipar mellett számos egyéb iparágban is jelen van. A vállaltcsoport is érzi az ESG-szempontrendszerrel kapcsolatos elvárások súlyát, hiszen 2026-tól (2025-ös pénzügyi évről) már minden nagyvállalatnak fenntarthatósági jelentést kell közreadni, amit a néhány éven belül harmadik fél által tanúsítani is szükséges. „Mindeközben a beszállítói láncok bizonytalansága miatt a lokális beszerzési forrásokat is prioritálni szükséges, valamint a piaci

elvárások is tovább terelik a vállalatot, sőt a megrendelők és finanszírozók fenntarthatósági elvárásai és szempontjai is az igazolt fenntarthatósági tevékenységek irányába mutatnak – állítja *Légrády Zoltán* (KÉSZ Csoport). A KÉSZ Csoport Minőségirányítási üzletágvezetője a fenntarthatósági jelentés előnyeit elsősorban abban határozta meg, hogy az valid adatokkal alátámasztott módon releváns menedzsment eszközt is ad a vállalatvezetők kezébe. „A KÉSZ Csoport a fenntarthatósági stratégiai irányainak meghatározása során ezért trendkövető környezeti, piacvezető társadalmi és vállalatiirányítási célok mellett köteleződött el. A csoport célja, hogy hazai szinten elismert, több ESG dimenzióban is piacvezető építőipari vállalatcsoporttá váljanak, a szinergiák kihasználása és a partnerekkel való szoros együttműködések révén” (*Légrády Zoltán*, KÉSZ Csoport). A KÉSZ Csoport stratégiai céljainak ESG dimenziók mentén történő meghatározása az 1. számú ábrán látható.

1. ábra: A KÉSZ Csoport stratégiai céljainak meghatározása az ESG mentén (*Légrády, KÉSZ Csoport*),

5. ESG módszertan banki hitelezésben és a pénzügyi rendszerben betöltött szerepe

Az ESG pontos definíciói közül – „pénzügyi megközelítésben” - a kockázat felmérése és kezelése a legértelmezhetőbb, mivel az kockázatot és lehetőséget is takar egyben – *Lóránt Balázs* (MNB) elmondása szerint. A szakértő kiemelten fontosnak tartja az érdekelt feleknek való érdemi megfelelést, hiszen a befektetői oldalról nagyon korán megjelent már az elvárás – nem csak a reálvállalatok irányába. „Az ESG kockázatok könnyen materializálódhatnak, azaz pénzügyi következményei lehetnek” (*Lóránt Balázs*, MNB). Az érintettekkel való érdemi foglalkozás jelentőségére az előadó azt az IKEA-botrány hozta példaként, amelyben fenntarthatóként volt az erdőgazdálkodás feltüntetve, miközben védett fákat vágtak ki a bútorkészítés érdekében. Mindez erősen reflektál az ún. „greenwashing”-jelenségre, amelynek célja „hogy elhitesse az emberekkel, hogy egy vállalat többet tesz a környezetért, mint amit valójában” [15]. A fentiek miatt is kiemelt jelentősége van a beszámolási rendszereknek – állítja a bank szakértője. A legnépszerűbb, önkéntes nemzetközileg alkalmazott beszámolási keretrendszer (GRI) célja, hogy a fenntarthatósági adatok összehasonlítható, standardizált formában az adott definíciók mentén jelenjenek meg, akik ugyanakkor az IFRS (Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok) szerint készítik a beszámolójukat, azok számára kötelező lesz alkalmazni a klímaváltozásra vonatkozó sztenderdeket. „Bárhonnan is közelítünk a témához, a megfelelő adatok, mérési pontok és riportok kulcsfontosságú szereppel bírnak” – emeli ki *Lóránt Balázs* (MNB).

A zöld termékek és szolgáltatások piaca hatalmas fejlődésen ment keresztül az elmúlt alig néhány esztendő legforgása alatt, és ez a jövőben csak tovább fog fokozódni. Az MNB elsődleges célja az árstabilitás, ez mindenképp felett áll, ugyanakkor másodlagos célok is jelen vannak a prioritások között. 2021-ben az Országgyűlés felhatalmazása által az egyik ilyen másodlagos cél a környezeti és fenntarthatósági politika lett, ezért a teljes magyar pénzügyi rendszer fenntarthatósági aspektusait áttekintve készítenek különböző jelentéseket az MNB-nél. Kiemelhető eredmény, hogy a „zöld jegybankolás” területén viszonylag jól állunk, a környező országokat megelőztük, amelynek fő jellemzője az, hogy viszonylag korán megjelentek a zöld kötvények és betétek a hazai piacon – tette hozzá a szakértő. A zöld kötvény olyan pénzügyi eszköz, amelyet kibocsátók adnak ki azzal a céllal, hogy pénzüket kizárólag környezetbarát projektek finanszírozására használják, hozzájárulva

ezzel a fenntarthatósági célok eléréséhez. A zöld jegybankolás [23] azt jelenti, hogy a jegybankok olyan intézkedéseket hoznak, amelyek a zöld kötvények és más környezetbarát pénzügyi eszközök piacának fejlődését támogatják. Jogi alapját a pénzügyi intézmények által önkéntesen elfogadott nemzetközi irányelvek, például az International Capital Markets Association (ICMA) "Green Bond Principles" sztenderdei képezik, amelyek önkéntesek és nem rendelkeznek jogi kötelező erővel, de a kibocsátóknak meg kell felelniük azoknak, ha részt kívánnak venni a zöld kötvények piacán [22].

6. A szakértői panelbeszélgetés összegzése

Korábbi felmérések alapján érzékelhető, hogy a fogyasztói oldalról a környezetvédelem (E) a leginkább izgalmas terület az ESG-szemponatok közül, miközben a cégek a társadalmi aspektus (S) mentén rendelkezhetnek a legtöbb adattal jelenleg, gondoljunk például a HR-jellegű, vagy munkavédelmi adatokra, legkevesebb szó jelenleg ugyanakkor a G-dimenzióról (vállalatirányítás) esik. A beszélgetés résztvevői megegyeztek azonban abban, hogy a három részterületnek szinergiában kell(ene) működnie. Az eszmecsere rávilágított arra, hogy jelenleg az építőipar, az ingatlanfejlesztők, a pénzügyi szektor (ahol erősen megjelent a szabályozói megfelelés igénye), az energiapiac szereplői, a biztosítók, valamint a kereskedelem (retail) szektorok a leginkább fogékonyak az ESG dimenziók integrálására a működésükbe – nem egy esetben az anyavállalatok nyomásának köszönhetően. Kiténik az is, hogy sokan azért szeretnének elindulni ezen a vonalon, mert egyrészt a megrendelőiknél felmerülnek ESG elvárások (főleg nyugat-európai elvárások szoktak megjelenni), másrészt pedig a saját beszállítók irányába is fontos szempont lehet az ESG és fenntarthatósági információk és adatok megléte (*Deme Ágnes, KPMG*). A beszállítók integrálása nagy feladatot jelent, emelte ki *Légrády Zoltán*, ezért a KÉSZ Csoport esetén jelenleg is folyik olyan fejlesztési folyamat, amely a beszállítók elő- és utóminősítésére vonatkozik, és amely alkalmas arra, hogy már a kiválasztáskor olyan szempontokat, támpontokat adjon, amelyek minősítik a beszállítót fenntarthatósági dimenziók mentén is. Fontos, hogy összességében több 10 ezer érintett beszállítóról beszélhetünk, ezért a feladat stratégiai jelentőségű – tette hozzá a KÉSZ Csoport képviselője. A ESG-szemponatok beépülését pénzügyi vonalon is lehet és kell is támogatni, ösztönözni – emelte ki *Lóránt Balázs (MNB)*. A kapcsolatok és tudásmegosztás rendkívül fontos minden banki finanszírozással kapcsolatban, ugyanakkor az ESG kapcsán ez még jobban felértékelődik: ha egymást segítik a szereplők, akkor ez egy sokkal könnyebb folyamat lehet. Kiemelt példa erre az, hogy a német beszállítói lánc törvényben nem csak az információgyűjtés, hanem a beszállítók képzése is elvárásaként került megfogalmazásra. Nehézséget jelent ugyanakkor, hogy sok esetben a szabályozás (például az EU Taxonómia Rendeletben) inkább elméleti síkon fogalmazza meg a kritériumokat, ezért különösen szükségesek a gyakorlati példák, útmutatók is az alkalmazáshoz. Alapvető kiindulási pont, hogy meg kell érteni, hogy melyek azok a speciális kritériumok, amelyeknek feltétlenül meg kell felelni az adott vállalatnak – ebben az érintetti elvárások tudnak segíteni, ahogyan a tanácsadói támogatás is hasznos lehet például a megfelelő stratégia kialakításában (*Deme Ágnes, KPMG*). A beszélgetés közös álláspontja, hogy bárhogyan is állunk ma a felkészültségben, az ESG-szemponatok velük lesznek a jövőben is! Jó példa erre az, hogy ha a KÉSZ Csoport ma például Svédországba acél elemeket kívánna értékesíteni, az a konkrét ESG mutatók nélkül már nem lenne lehetséges - emeli ki *Légrády Zoltán* (KÉSZ Csoport). Az ESG szemlélethez ugyanakkor a vállalkozás minden szintjének elkötelezettnek kell lennie, ezért meg kell értenünk, hogy például alsó, vagy középvezetői szinten mi lehet az ő „benefit”-jük ebben, mik azok az egyéni és területi ösztönzők, amik őket támogathatják a folyamatban – tette hozzá a KÉSZ Csoport vezető szakértője.

7. Következtetés és javaslatok

Az ESG szabályozás esetén Magyarország az EU szabályozásából indul ki (CSRD, EU Taxonómia Rendelet és SFDR), amelyek olyan kemény kötelezettségeket rónak a vállalatok egyre szélesedő körére, mint például a vállalati fenntarthatósági jelentés, a zöld finanszírozás, vagy például a fenntartható finanszírozás közzétételi szabályozásnak való megfelelés. A workshop előadásai, a szakértői kerekasztal tapasztalatai és az előadókhöz intézett kérdések egyaránt alátámasztották azt, hogy az ESG szemlélet és fenntarthatósági keretrendszerekkel és szabályozásokkal való egyre elmélyültebb foglalkozás aktívan jelen van hazai vállalatok életében,

mérettől függetlenül. Mindeközben persze jól látható, hogy azoknál az építőipari, ingatlanfejlesztési, pénzügyi, energiapiaci, biztosítási és kereskedelmi területén működő társaságoknál, akik hamarosan a kötelező jelentéskészítés hatálya alá esnek valamivel előrehaladottabb a felkészülés, mint azoknál, akik egyelőre még nem érzik közvetlenül a kritériumok teljesítésének követelményét a mindennapi működésükben. Felfejthető ugyanakkor az a jövőkép, hogy azok a kisvállalkozások, akik egy érintett vállalat beszállítói láncába integrálódnak, hamarosan szintén válaszolniuk kell az ESG-jelentéskészítés, illetve a vállalat ESG-szemponatok szerinti menedzselésének kihívásaira. Ez utóbbi kapcsán – a szakirodalmat olvasva - figyelemreméltó keretrendszerként adódnak az ún. „zöld controlling” eszközök bevezetése is, mint például a Balanced Scorecard ESG-hez illesztett változatának alkalmazása is [7]. Mindemellett kiemelendő ugyanakkor, hogy az adatok rendelkezésre állása és folyamatos értelmezése, valamint monitorozás mellett a szemléletformálás is kiemelten fontos területet képez. Lehet ugyanis, hogy az ESG kötelező, de ha egy adott vállalatvezető nem látja a célt, akkor nehéz lesz a vállalati kultúrába beépíteni mindezt. Összességében leszögezhető, hogy az ESG kritériumrendszer velünk fog maradni, ezért foglalkozni kell vele, és folyamatosan meg kell ismerni például a jó nemzetközi gyakorlatokat is. Lényeges, hogy nem csak „nyomokban” szükséges fenntarthatósági elemeket tartalmaznia a vállalati stratégiának, hanem mindig azonosítani kell, hogy a saját szintjükön és speciális iparágukban hogyan tudunk fenntartható módon értéket nyújtani. A beszélgetés résztvevői tehát egyetértenek abban, hogy az ESG szemlélettel való foglalkozásnak stratégiai jelentősége van, amely a vállalkozás minden szintjén elkötelezettséget feltételez.

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk Deme Ágnesnek (KPMG), Légrády Zoltánnak (KÉSZ Csoport) és Lóránt Balázsnak (MNB), hogy tapasztalataikat megosztották a workshop résztvevőivel, valamint, hogy hozzájárultak jelen tanulmány megjelentetéséhez.

Irodalomjegyzék

- [1] Barkemeyer, R., Revelli, C., & Douaud, A. (2023). Selection bias in ESG controversies as a risk for sustainable investors. *Journal of Cleaner Production*, 405, 137035. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2023.137035>
- [2] Bilyay-Erdogan, S., Danisman, G. O., & Demir, E. (2023). ESG performance and dividend payout: A channel analysis. *Finance Research Letters*, 103827. <https://doi.org/10.1016/j.frl.2023.103827>
- [3] Cheng, M., Hasan, I. (2023). Firm ESG Practices and the Terms of Bank Lending. In: Gaganis, C., Pasiouras, F., Tasiou, M., Zopounidis, C. (eds) *Sustainable Finance and ESG*. Palgrave Macmillan Studies in Banking and Financial Institutions. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-24283-0_5
- [4] Cserényi, Dóra, Czakó, Karolina, Reizinger, Zsófia and Veisz, Ákos (2023) *Reziliencia, klímakockázat üzleti vonatkozásai : Interjú Cserényi Dórával, Czakó Karolinával, Reizinger Zsófiával és Veisz Ákossal, a BDO Magyarország szakértőivel*. Világpolitika és a Közgazdaságtan, 2 (1). pp. 45-48. DOI <https://doi.org/10.14267/VILPOL2023.01.07>
- [5] Dudás, F. & Naffa, H. (2020). Országsszintű ESG-indikátorok szerepe a pénzügyi döntéshozatalban. *Gazdaság és Pénzügy*, 7(4), 450-464. <https://doi.org/10.33926/GP.2020.4.5>
- [6] Liao, H. T., Pan, C. L., & Zhang, Y. (2023). Collaborating on ESG consulting, reporting, and communicating education: Using partner maps for capability building design. *Frontiers in Environmental Science*, 11, 298. <https://doi.org/10.3389/fenvs.2023.1119011>
- [7] Szóka, K. (2022). The importance of Green Controlling–The connection of the Sustainability Balanced Scorecard and the ESG. In *38th EBES CONFERENCE-WARSAW: PROCEEDINGS* (Vol. 1, pp. 866-880).
- [8] Tanaka, Y. és Managi, S. (2023): Attention-Grabbing ESG. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4432709>
- [9] Timár, B. (2021). Hogyan árazza a piac a felelős és fenntartható befektetéseket? *Hitelintézet Szemle*, 20(2), 117-147. <https://doi.org/10.25201/HSZ.20.2.117147>
- [10] van Zanten, J. A., & Huij, J. (2022). ESG to SDG: Do Sustainable Investing Ratings Align with the Sustainability Preferences of Investors, Regulators, and Scientists? https://www.researchgate.net/profile/Jan-Anton-Van-Zanten/publication/362682111_ESG_to_SDG_Do_Sustainable_Investing_Ratings_Align_with_the_Sustainability_Preferences_of_Investors_Regulators_and_Scientists/links/6400c6e70d98a97717d0abf9/ESG-to-SDG-Do-Sustainable-Investing-Ratings-Align-with-the-Sustainability-Preferences-of-Investors-Regulators-and-Scientists.pdf, utolsó letöltés dátuma: 2023. 05. 13.
- [11] Wang, N., Pan, H., Feng, Y. and Du, S. (2023). How do ESG practices create value for businesses? Research review and prospects", *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*. <https://doi.org/10.1108/SAMPJ-12-2021-0515>
- [12] Weber, O. (2023). ESG Issues as Strategic Components of Long-term Success of Financial Institutions: Are There Differences in Financial Performance and Firm Value?. In: Gaganis, C., Pasiouras, F., Tasiou, M., Zopounidis, C.

- (eds) Sustainable Finance and ESG. Palgrave Macmillan Studies in Banking and Financial Institutions. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-24283-0_2
- [13] Xiaohang, R, Gudian, Z, Yang, Z (2023). Digital finance and corporate ESG performance: Empirical evidence from listed companies in China, *Pacific-Basin Finance Journal*, Volume 79, <https://doi.org/10.1016/j.pacfin.2023.102019>
- [14] Zhou, S., Rashid, M. H. U., Mohd. Zobair, S. A., Sobhani, F. A., & Siddik, A. B. (2023). Does ESG Impact Firms' Sustainability Performance? The Mediating Effect of Innovation Performance. *Sustainability*, 15(6), 5586. <https://doi.org/10.3390/su15065586>
Utolsó letöltés dátuma: 2024. febr.24.
Cambridge University Press & Assessment(2024): Cambridge Dictionary; Utolsó letöltés dátuma: 2024. febr.2.
- [15] <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/greenwashing>
- [16] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R2178> A BIZOTTSÁG (EU) 2021/2178 FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ RENDELETE (2021. július 6.) az (EU) 2020/852 európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a 2013/34/EU irányelv 19a. vagy 29a. cikkének hatálya alá tartozó vállalkozások által a környezeti szempontból fenntartható gazdasági tevékenységekre vonatkozóan közzeendő információk tartalmának és megjelenítésének meghatározása, valamint az e közzétételi kötelezettségnek való megfelelés módszertanának meghatározása révén történő kiegészítéséről (EGT-vonatkozású szöveg); Utolsó letöltés dátuma: 2024. febr.24.
- [17] Paulovits M. – Domszlai R. (2021): Miért beszél mindenki az ESG-ről? https://www.ey.com/hu_hu/strategy-transactions/miert-besz-el-mindenki-az-esg-rol---; Utolsó letöltés dátuma: 2024. febr.3.
- [18] Greeninfo (2022):MI fán terem az ESG, azt eszik vagy isszák? <https://greenfo.hu/hir/mi-fan-terem-az-esg-azt-eszik-vagy-isszak/> Utolsó letöltés dátuma: 2024. febr.4.
- Portfolió (2022): Kalkulálja ki, hogy mikortól kell ESG-jelentést készítenie! Utolsó letöltés dátuma: 2024. febr.2.
- [19] <https://www.portfolio.hu/premium/20220223/kalkulalja-ki-hogy-mikortol-kell-esg-jelentest-keszitenie-527571>
- [20] Global Risk Profile (2023): A Global View: Interactive ESG Index Risk Map <https://risk-indexes.com/esg-index/>
- [21] ENSz, Bécsi Információs Szolgálat:Fenntartható Fejlődési Célok; Utolsó letöltés dátuma: 2024. febr.4.https://unis.unvienna.org/unis/hu/topics/sustainable_development_goals.html
- [22] <https://www.icmagroup.org/About-ICMA/> International Capital Market Association; utolsó letöltés: 2024. Febr.2.
- [23] Magyar Nemzeti Bank (2020) – saját online kiadvány: A magyarországi zöld kötvénypiac beindításának lehetőségei <https://www.mnb.hu/letoltes/a-magyarorszag-i-zold-kotvenypiac-beinditasanak-lehetosegei.pdf> utolsó letöltés: 2024. Febr.3.